

ट्याक्सी चढनेबित्तिकै ८० रुपैयाँ

सञ्जय रानाभाट

पोखरा, ४ माघ

गण्डकी प्रदेशमा लामो दूरीका बस, नगरबस, ट्रक, जिप, ट्याक्सीको भाडा समायोजन भएको छ। माघ ३ गते बसेको मन्त्रिस्तरीय बैठकले भाडा समायोजन गरेको भौतिक पूर्वाधार मन्त्री कुमार खड्काले बताए।

प्रदेश सरकारले लामो दूरीका बसमा २३.५९, नगर बसको हकमा २२.५५, ट्रकको हकमा १४.५७, जिपमा ५.५० प्रतिशत बढाएर भाडा समायोजन हो। ट्याक्सीको हकमा भने सरकारले १५ किलोमिटरको यात्रामा चढनेबित्तिकै (पलाग डाउन) रेट ८० रुपैयाँ तोकेको छ। प्रति २ सय मिटरको १० रुपैयाँका दरले थप हुने गरी भाडा कायम गरिएको सरकारका प्रवक्तिसमेत रहेका मन्त्री खड्काले बताए। 'यो हिजो नियममा भएको भाडाभन्दा बढी हो। तर, व्यवहारमा नागरिकले तिरिरेकोभन्दा कम हुन आउँछ,' खड्काले भने।

सवारी साधन चलाउँदा केही मापदण्ड र अनुशासन चाहिने उनले बताए। ट्याक्सी चालकले तत्कालै एउटा निश्चित समर्थित मिटर राख्नुपर्ने, नयाँ ट्याक्सीले बिलसहितको मिटर राख्नुपर्ने र जिपियस सिस्टम जडान गर्नुपर्ने भएको छ। गण्डकीमा ट्याक्सी चालकका लागि पोशाक तोकिएको छ। आन्तरिक मान्यता प्राप्त गर्न मापदण्ड र ऐनले तोकेको रंगको व्यवस्था गर्न लगाइने उनले बताए।

भाडा समायोजनले सेवाग्राहीले अफ राम्रो सेवा पाउने र सञ्चालकले पनि सम्मानित भएर व्यवसाय सञ्चालन गर्न सक्ने उनले बताए। ट्याक्सी प्रयोग गर्ने सेवाग्राहीलाई सवारी साधनको नम्बर, चालकको सम्पर्क नम्बरसहितको विवरण भएको भिजिटिङ कार्ड उपलब्ध गराउनुपर्ने छ,' उनले भने, 'यसले ट्याक्सीमा छुटेको सामान सुरक्षित हुनेछ भने प्रहरीलाई सूचना दिन सजिलो हुन्छ। नियमित रूपमा सरसफाई गरी लैगिक

कति बढ्यो गाडीभाडा ?

लामो दूरीका बस	२३.५%
नगर बस	२२.५५%
ट्रक	१४.५७%
जिप	५.५०%

विभेदरहित सेवाग्राहीमैत्री व्यवहार गर्नुपर्ने हुन्छ।

यसअघि २०७८ असार ७ गते सरकारले लामो दूरीमा चल्ने सार्वजनिक यातायातको भाडा बढाएको थियो। पेट्रोलियम पदार्थ र गाडीका पार्टपुर्जाको मूल्यवृद्धिलाई आधार बनाएर सरकारले २० देखि २८ प्रतिशतसम्म भाडा वृद्धि गरेको थियो। सरकारले २०७५ सालमा बनाएको वैज्ञानिक भाडा समायोजनको नियम अनुसार इन्धनको मूल्यलाई ३५ र पार्टपुर्जासहितका अन्य खर्चलाई ६५ प्रतिशत मानी भाडादर निर्धारण गर्ने गरिन्छ। त्यति बेला ट्याक्सीमा १० प्रतिशत भाडा बढेको थियो। यसपछि ट्याक्सीको भाडा समायोजन भएको थियो। प्रदेशभित्र चल्ने सवारीको भाडादर समायोजन प्रदेशले गर्न पाउँछन्।

भाडादर समायोजनका लागि गण्डकी प्रदेशमा भौतिक पूर्वाधार सहरी विकास तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा सिफारिस समिति बनेको थियो। त्यो समितिले दिएका प्रतिवेदनको आधारमा गण्डकी प्रदेशमा भाडा समायोजन गरिएको हो। ट्याक्सी व्यवसाय समिति पोखरा अध्यक्ष प्रकाशमणि तिवारीले सरकारले लागु गरेको नियमभित्र रहेर ट्याक्सी व्यवसाय सञ्चालन गर्ने प्रतिवद्धता जनाए। 'सरकारले लामो समयदेखि भाडा समायोजन गर्न सकेको थिएन। यसले सबै ट्याक्सी व्यवसायीलाई खुसी बनाएको छ। बिमति रहेका केही कुरा पनि छन्। हामी मन्त्रालयमा गएर समाधान गर्छौं,' उनले भने, 'तत्कालै बिलिङ मिटर, जिपियस राख्ने कुरा असम्भव छ। सरकारले नियम बनाइदिएको छ। यसलाई विस्तारै कार्यान्वयन गर्छौं।' जिपियस र बिलिङ मिटर राख्न कास्कीमा रहेका २ हजार २ सय ट्याक्सीलाई सरकारले सहयोग गर्नुपर्ने उनले सुनाए।

२० वर्षदेखि ट्याक्सी चलाउँदै आएका जित परियारले सरकारले ल्याएको भाडा समायोजनले खुसी बनाएको सुनाए। 'अहिलेसम्म हामी अपराधी जस्तो भएका थियौं। मिटरमा नहिँड्ने, तिर्नेलाई पनि मेलै बढी तिरेजस्तो हुने। बाँकी पृष्ठ ४

गण्डकी रत्न सम्मानका लागि निवेदन आह्वान

समाधान संवाददाता

पोखरा, ४ माघ

गण्डकी प्रदेश सरकारले विशिष्ट व्यक्ति सम्मानका लागि निवेदन आह्वान गरेको छ। आन्तरिक मामिला मन्त्रालयले मंगलबार सूचना प्रकाशित गरी निवेदन मागेको हो।

यसअघि सरकारले विशिष्ट व्यक्ति सम्मान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि बनाएको थियो। उक्त कार्यविधि बमोजिम प्रदेशका विशिष्ट व्यक्तिलाई सम्मान गर्ने उद्देश्यले सरकारले निवेदन मागेको हो। गण्डकी प्रदेशको श्रीवृद्धि र गौरव बढाउने गरी विभिन्न क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिलाई प्रदेश सरकारद्वारा विशिष्ट व्यक्ति सम्मान प्रदान गर्ने गरी कार्यविधि बनेको छ।

'उत्कृष्ट कार्य गरी प्रदेशको श्रीवृद्धि र गौरव बढाउन विशिष्ट योगदान पुऱ्याएको छु भन्ने लागेमा आफूले पुऱ्याएको योगदानको विवरण १५ दिनभित्र आन्तरिक मामिला मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशमा पेश गर्नु हुन,' मंगलबार प्रकाशित सूचनामा भनिएको छ। विशिष्ट व्यक्ति सम्मान गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि २०७८ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, गण्डकी प्रदेशको वेबसाइटमा रहेको समेत जनाइएको छ।

गण्डकी प्रदेश सरकारले विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेख योगदान गर्ने व्यक्तिलाई 'गण्डकी रत्न' पुरस्कार प्रदान गर्ने कार्यविधि हालै पारित गरेको थियो। प्रदेशभित्र शिक्षा, स्वास्थ्य,

खेलकुद, कृषि, उद्योग, विज्ञान, पर्यटन, पूर्वाधार, विज्ञान, प्रविधि, समाजसेवा लगायतमा क्षेत्रमा उल्लेख योगदान गरी प्रदेशको गरिमा बढाउने व्यक्तिलाई सम्मान गर्ने कार्यविधिमा उल्लेख छ।

पुस २६ गते बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले विशिष्ट व्यक्ति सम्मान गर्ने कार्यविधि २०७८ स्वीकृत गरेको थियो। गण्डकी रत्न प्रदेशकै सर्वाधिक ठूलो हुने सरकारको भनाइ छ।

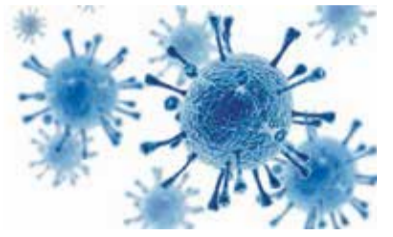
सम्मानितले सार्वजनिक सभा, समारोहमा प्रदेश सांसदसदरह मर्यादाक्रम पाउनेछन्

निवेदनमाथि सिफारिस गर्नका लागि क्याबिनेटले समिति पनि बनाएको छ। समितिले सिफारिस गरेपछि यसलाई मन्त्रिपरिषद्ले अनुमोदन गर्ने छ।

प्रदेशबाट विशिष्ट व्यक्ति छनोट गर्न सिफारिस समिति अध्यक्षमा मन्त्रिपरिषद्का वरिष्ठ मन्त्री अध्यक्ष रहने व्यवस्था छ। सदस्यमा अर्थ र आन्तरिक मामिला मन्त्री, प्रमुख सचिव र आन्तरिक मामिलाका सचिव सदस्य सचिव रहने गरी समिति बनेको हो। समितिले बढीमा ३ जनालाई छनोट गर्ने छ। यो सम्मान प्राप्त भएपछि राज्यले प्रमाणपत्र, तस्मा तत्कालका लागि दिन्छ।

सम्मानितले सार्वजनिक सभा, समारोहमा प्रदेश सभा सदस्य सांसद सरह मर्यादाक्रम पाउनेछन्। प्रदेश अस्पतालमा प्राप्त सुविधा निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ। गण्डकी रत्न प्राप्त व्यक्ति संरक्षणविहीन बन्नुपर्ने अवस्था आएमा संरक्षणको दायित्व राज्यले लिनेछ। गण्डकी रत्न पाउनेले प्रदेशभित्र रहेका विमानस्थलको अति विशिष्ट कक्ष प्रयोग गर्न पाउने छन्।

कास्कीमा १२ सय सक्रिय संक्रमित

पोखरा, ४ माघ (समाधान)- कास्कीमा सोमबारसम्म सक्रिय संक्रमित १ हजार २ सय १६ पुगेका छन्। स्वास्थ्य निर्देशनालय गण्डकी प्रदेशका अनुसार पछिल्लो २४ घण्टामा गरिएको परीक्षणमा प्रदेशभर ६ सय २६ जनामा संक्रमण पुष्टि हुँदा कास्कीमा मात्रै ३ सय ४७ संक्रमित थिए।

संक्रमित हुनेमा स्याङ्जाका ६९, लमजुङमा ४९, बागलुङमा ३८, नवलपुर २६, स्याङ्दीमा २५, गोरखामा २५, पर्वतमा ७ र मुस्ताङमा १ जना छन्। कास्कीसहित प्रदेशभर नै संक्रमणको जोखिममा बढ्दै गएको छ।

गण्डकीमा २ हजार १ सय २० सक्रिय संक्रमित छन्। पछिल्लो २४ घण्टामा १६ जना संक्रमण मुक्त भएका छन्। हाल प्रदेशभर २ हजार ६८ संक्रमित होम आइसोलेसनमा छन्। अस्पतालमा ५२ संक्रमित रहेको निर्देशनालयले जनाएको छ। हाईडोपेन्डेन्सी युनिटमा १४, आइसियुमा १७ र साधारण बेडतर्फ २१ संक्रमित छन्।

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयका अनुसार पछिल्लो २४ घण्टामा देशभर १० हजार २ सय ५८ कोभिड संक्रमित थपिएका छन्। संक्रमण मुक्त हुनेको संख्या ५ सय ६२ रहेका १ को मृत्यु भएको छ। पछिल्लो २४ घण्टामा २ लाख १३ हजार १ सय ४८ व्यक्तिले खेप लगाएको मन्त्रालयको विज्ञापितमा उल्लेख छ।

UNIVERSITY PARTNER
LONDON METROPOLITAN UNIVERSITY

ing GROUP

informatics
college • pokhara

EXCITING & REWARDING
Academic Courses
for you to choose from

ADMISSION OPEN

BIT
BSc (Hons) Computing

BBA
BA (Hons) Business Administration

BBA SPECIALISATIONS:
Events & Tourism Management | Digital Business Management

Spring Intake 2022

Approved by
Ministry of Education, Nepal
Equivalence by Tribhuvan University

Informatics College Pokhara
Gandaki Hospital Chowk, Matepani-12, Kaski

info@icp.edu.np | /informaticscollegepk
9825 198 190 | 061-538 115 | 9801 007 070

Daraz

Discover our new world of endless possibilities.

Everything you want, everything you need.

Mall, Mart, Recharge & Services, Fashion, Global Collection, Gems, Live, Free Delivery

Shop & Win iPhone 13 Live Now

Discover your Daraz Live Now

Shop your world

Discover your Daraz Live Now

Explore the new Daraz

सम्पादकीय

उकालो लाग्दै कोभिड संक्रमण

हप्ता दिनको अवधिमा नेपालमा कोभिड १९को संक्रमणदर ५ गुणाले बढेको छ । पुसको अन्तिम साताको तुलनामा माघको पहिलो सातामा कोभिड १९को संक्रमणदर त्यति गुणाले बढेको हो । पुसको अन्तिम सातामा दिनहुँ २ हजारको दरले संक्रमित थपिएका थिए । मंगलबारमात्र नेपालका १० हजार संक्रमित थपिएको स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको तथ्यांकमा उल्लेख छ । पुसका तेस्रो साता नेपालमा दिनहुँ ४ सय २५को हाराहारीमा संक्रमित थिए ।

नेपालमा हरेक दुई दिनमा कोभिड संक्रमण दोब्बर हुने गतिमा बढ्दै एक साता मा तेब्बरहुँदै ५ गुणामम्म बढेको छ । कोरोनाको तेस्रो लहरको व्यापक विस्तार हुन लामुमा भाइरसको नयाँ भेरिएन्ट ओमिक्रोनलाई प्रमुख कारण मानिएको छ । अहिलेकै गतिमा संक्रमण विस्तार भएको खण्डमा तेस्रो लहर उत्कर्षमा पुग्दा-नपुग्दै मुलुकको करिब ४० प्रतिशतभन्दा बढी जनसंख्या अर्थात् १ करोड २१ लाख ५१ हजार २ सय २२ जना संक्रमित हुने विज्ञहरूको अनुमान छ । पछिल्ला दिनमा दिनहुँ थपिएका संक्रमितमध्ये करिब २५ प्रतिशत भन्दा बढीमा ओमिक्रोन भेरिएन्ट पाइएको छ । अब परीक्षणमा एस-जिन नेगेटिभ आउनेलाई ओमिक्रोन नै मान्नुपर्ने अवस्था समेत देखिएको छ । ओमिक्रोन भित्रिने फैंलैदे समुदायमा गइसकेको छ । पछिल्लो समयमा स्वास्थ्यकर्मी समेत धमाधम संक्रमित भएका छन् । असोज १५ देखि कोभिडको तेस्रो लहर आउन सक्ने चेतावनी सरकारी निकायलागत विज्ञहरूले दिँदै आएका थिए । औपचारिक रूपमा घोषणा नभएपनि संक्रमणदर उच्च हुनुलाई कोभिड १९को तेस्रो लहर सुरुवातको रूपमा बुझ्न सकिन्छ । कोभिड-१९ को तेस्रो लहरमा संक्रमित भएकाहरू सरदर तीनदेखि पाँच दिनमा निको भएका छन् । खोप नलगाएका र पूर्ण मात्रा लिएको ६ महिनाभन्दा बढी भइसकेका व्यक्तिमा केही जटिलता देखिएको छ । त्यसैले अग्रपंतीमा खटिएको स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी तथा ज्येष्ठ नागरिकलाई थालेको बुष्टर खोप लगाउने अभियानलाई व्यापक तथा विस्तार गर्नु जरुरी छ ।

पछिल्लो भेरिएन्ट ओमिक्रोनले धेरैजसोको फोक्सो नभई माथिल्लो श्वासनलीमा संक्रमण गराएर घाँटीमा खसखस, खोकौं व्यापक रूपमा गराए पनि यसपटक अस्पताल भर्ना भएकाहरूलाई खासै बढी अक्सिजनको आवश्यकता परेको छैन । संक्रमितलाई ज्वरोसमेत निम्नमध्यम स्तर अर्थात् सरदर ९९ डिग्री देखि १०० डिग्री सम्म आउने गरेको छ । पहिलो र दोस्रो लहरताका संक्रमितहरू सामान्यतः १० दिनदेखि १४ सम्ममा निको हुने गरे पनि हाल औसत ३ देखि ५ दिनसम्ममा निको हुने गरेका छन् । पहिलो र दोस्रो लहरताका रुग्णको लक्षण भएकालाई सामान्यतया कोभिड नभएको बुझिने गरिए पनि तेस्रो लहरमा प्रायः सबैजसो संक्रमितमा रुग्णको लक्षण देखिएको छ । दोस्रो लहरमा संक्रमणपछि स्वाद र गन्ध हराउने समस्यासमेत देखिए पनि तेस्रो लहरमा यो समस्या खासै देखिएको छैन । हाल सामान्य र मध्यम लक्षण देखिएका करिब ९० प्रतिशतभन्दा बढी घरकै सामान्य स्वास्थ्यमा निको भइरहेको आंकलन गरिएको छ । तरपनि पहिलो र दोस्रो लहरको जस्तो खोचिन्नापूर्ण नभएको ठानेर लापर्वाही गर्नु कदापी हुँदैन । समयमै सावधानी नअपनाए महामारी तथा भयावहको रूप लिन सक्छ । त्यसैले सबैले थप स्वास्थ्य सतर्कता अपनाउनु आवश्यक छ ।

पोखरा चिनाउने शरणार्थीको कथा

स्मीता अधिकारी

नेपालमा दशकौंदेखि बस्दै आएकाले माया गाँसिएको छ, यहाँको माटोसँग । तर यसलाई प्रमाणित गर्न कुनै कागजात छैन ।

उति बेला तिब्बतबाट हिँडेरे मुस्ताङको लोमान्थाङ हुँदै पोखरा भर्दा बाटोमा जन्मिएको आफ्नो आमाको कथाले ३८ वर्षीय सिसी खोइडेनलाई आज पनि भस्काउँछ । तिब्बतदेखि करिब एक हप्ताको पैदल यात्रापछि हिंसीको आमा मिगमार डोलमा जन्मिइन् । मानव वस्तीभन्दा धेरै पर, हिउँ जमेका अनकन्टार पाखा पखेरा, न खाना, न न्यानो बास । बाटो अन्दाज गरेर जोहो गरेको खाना पनि सकिँएको । त्यहाँबाट लोमान्थाङ पुग्न अफ एक दिनभर लाग्यो । 'यस्तो बेला बाटोमा सुत्केरी हुनुको पीडा कल्पना पनि गर्न सकिँदैन', हिंसी सुनाउँछिन्, 'त्यही बेला समुहमा आएका केही साथीको सहयोगमा लोमान्थाङबाट नेपालीहरू आएर ठूलो सहयोग गर्नु भयो रे ।' तिब्बतदेखि पोखरा यात्राका कथा सुनाउँदै खोइडेनले भनिन्, 'सुत्केरी हजुरआमालाई हजुरबुबा र केही दुइ चार जनाको साथमा राखेर उनीहरू लोमान्थाङ पुगेर खानेकुरा र न्यानो कपडा ल्याए अनि सुत्केरीको उदार गरे रे ।'

उता, लोमान्थाङ भित्रन पनि सजिलो थिएन, नीला मानिस कहाँबाट आए, किन आए, लोमान्थाङका नेपाली सबै त्रिसित थिए । अर्कोतिर, भाषा नमिल्ने । 'इशाराले कुरा बुझाएर त्यहाँका नेपालीलाई आफ्नो बनाउनु भयो रे उहाँहरूले, अनि मेरो सुत्केरी हजुरआमाको उदार गर्नु भयो रे ।' केही बेरको अनौपचारिक कुराकानीका बीच आफ्नो विगत खुलाइन् सिसीले ।

आजभन्दा ६० वर्षअघि चीन र तिब्बतबीचको द्वन्द्वको चपेटामा परेर पोखरा खिरेका तिब्बतीयन शरणार्थीसँग लगभग उस्तै खालका कथा व्यथा छन् । पोखराको छोरेपाटन स्थित टासीलिंग क्याम्पको बासिन्दा ६८ वर्षीय खोल्मालाई ७ वर्षको उमेरमा बुवाको बुद्धमा बसेर कयौं दिन यात्रा गरेको याद छ । खोल्मा भन्छिन्, 'दिनभरी हिँड्ने रात पर्न लागेपछि पाल बिछ्याएर रात गुजारेको मलाई पनि सम्झन्छु । अरु कुरा त बिर्सियो । तिब्बतबाट नेपाल खिरेपछि मुस्ताङ आएर करिब ५ वर्ष बसेपछि सन् १९६४ मा पोखरा भरेको थियो खोल्माको परिवार । पोखराको छोरेपाटन आएर करिब एक वर्ष त पालमुनि नै बियो । उनी भन्छिन्, 'काम पाइने आशमा दिनभर घर घर चाहेथ्यौं, कतिले माया गरेर खानेकुरा, पैसा पनि दिनुहुन्थ्यो । बेलुका पालमुनि बसेर त्यही खाएर सुत्थौं ।' आफूले पाएका दुःख सम्झिँदा आँखाका डिलसम्म आएका आँसु थाम्न खोज्दै तीतो विगत सुनाइन् उनले ।

उति बेला चीन र तिब्बतबीचको राजनीतिक द्वन्द्वले निम्त्याएको त्रास छल्ल खोइडेन र खोल्मा परिवार जस्तै केही तिब्बती हिँडेरे नेपाल आइपुगे । राजनीतिक तथा धार्मिक स्वतन्त्रताको खोजी गर्दै भागेर नेपाल खिरेका उनीहरू फेरि फर्किएर आफ्नो देश जान कहिल्यै पाएनन् । आजसम्म शरणार्थीको रूपमा यहाँ छन् । विद्रोहीको आक्रमणमा परिने डरले नेपालतिर भागेका उनीहरू, बाटोमा विद्रोहीले फेला पार्ने नसक्ने अन्दाजले ठूला ठूला चट्टानका पाखा पहाराको बाटो रोज्ये । कति बाटोमै विचार पदथे, कति हराउथे, कतिको मृत्यु पनि भयो । बचेखुचेकाहरू नेपाल खिरेर बिभिन्न ठाउँमा बस्न थाले । त्यसैले खोइडेन र खोल्माला जस्ता कष्टपूर्ण विगत यहाँका प्राय शरणार्थीसँग छ । राजनीतिक, सामाजिक, धार्मिक र आर्थिक संघर्ष पार गरेको इतिहास त छँदै छ, यहाँ आएर सेटल भइसकेपछि शरणार्थीको रूपमा गर्नु परेका थुप्रै आशावाहीन

विद्यालयमा इन्जिनियरिङ कोर्स गरिसकेपछि २४ वर्षीय हिंसी तेन्जिङ पनि पोखरा नै फर्किए । प्लस टुसम्मको अध्ययन पोखरा तिब्बतियन क्याम्प भित्रैको एसओएस हर्मन जेभियर विद्यालयमा पूरा गरी भारत गएका हिंसीलाई बुवाआमा, घरपरिवार र पोखराको वातावरणले तान्यो । 'इन्डियामा त काम पाइएको थियो, तर पोखरामा परिवार लगायत अन्य छिमेकी र नेपाली समाजको माया मान्न सकिँएन,' डेभिड फ्लस आसपासको एक तिब्बतीयन खाजा पसलमा अहिले कूक काम गरिरहेका तेन्जिङले भने ।

तिब्बतियन क्याम्प भित्रकै शरणार्थीलाई लक्षित गर्दै तिब्बतियन खाजा (मम, चाउमिन थुकपा)बेच्न वर्षौं पहिले तेन्जिङका बुवा पेम्बाले यो पसल खोलेका थिए । अहिले यो पसलमा नेपाली ग्राहक नै खचाखच हुन्छन् । पोखरालीले सबैभन्दा रुचाइएको खाजा मम, चाउमिन, थुकपा हो र यसलाई पोखरा तथा नेपाल भित्र्याउने काम तिब्बतियन शरणार्थीले नै गरेका हुन् भन्ने कुरा धेरै पोखरैलीलाई त थाहा पनि छैन ।

अहिले त्यही खाजा पोखराभर रुचाइएको छ र अन्य पसलभन्दा तुलनात्मक रूपमा बढी भएको पसल पनि मम पसल नै हुन् यहाँ । तिब्बतीयन क्याम्पभित्र वा क्याम्पको छाछ जोहोका लागि क्याम्प आसपासमा खोलिएका मम पसलमा नेपालीको पनि भीड बढ्दै गयो, विस्तारै अरु नेपालीले पनि सिको गरे । अहिले पोखराका घर घरमा मम पसल छन् । पोखराको मम देश विदेशमै रुचाइन्छ । 'नेपाली जस्तै सुविधा भोग गर्न नपाए पनि आफूले चिनाएको सोपले बजार लिएको देख्दा खुसी लाग्छ,' ५५ वर्षीय पेम्बाले भने ।

पोखरामै डोलमा मम हाउस सञ्चालन गरेको ५८ वर्षीय डोलमा खिउँडले पनि आफूले पाला देखेको मम पसल धानिरहेको छन् । २ दशकसम्म मन बिनाको खाएर पसल सञ्चालन गरेको डोलमाले लामो संघर्षपछि गत वर्षदेखि आफ्नो पसल दर्ता गरिन् । यही कुरामा उनी ओधी खुसी छन् र सफलता पाएको महसुस गरकी छन् । आफ्ना बुवाको रेफ्युजी परिचयपत्रमार्फत करिब डेढ वर्ष लामो धपडी र समय खर्चपछि पसल कम्पनी रजिष्ट्रारमा दर्ता गर्न पाएकी हुन् उनले ।

यही खुसीले, क्याम्प भित्रको विद्यालयमा टप पोजिसनमा आएर पढेका आफ्ना तीन वटा छोरी र एउटा छोरा अहिलेसम्म बेरोजगार रहेको पीडा भुलाइदिएको छ उनलाई । खाजामात्र होइन, अहिले अहिले पोखराका घर घरमा सिटिङ रुमा बिच्छाइएका उनी गलैचा बनाउन पोखरामा तिब्बतियन क्याम्पबाटै सुरु गरिएको थियो । शरणार्थीलाई परिचयपत्र वितरण

रोकिएसँगै बिभिन्न नीतिगत जटिलता सँगै यो उद्योग पनि क्रमशः बन्द हुँदै गएका छन् ।

तिब्बतियन क्याम्पभित्र तिब्बतीयनलाई लक्षित गर्दै सञ्चालित बिभिन्न कार्यालयका अनुसार, अहिले नेपालभर करिब १३ हजार तिब्बतीयन शरणार्थी छन् । तीमध्ये एक तिहाइ पोखरामा छन् र उनीहरू हेमजा, पृथ्वीचोक, छोरेपाटन र तनहुँको दुलेगाँडामा नेपाल सरकारले अनुमति प्रदान गरेको शरणार्थी क्याम्पभित्र बसोबास गर्दै आएका छन् । राजनीतिक द्वन्द्वको चपेटामा सन् १९५९ मा तिब्बतीयन धर्मगुरु दलाई लामासँगै उनीहरूले आफ्नो देश तिब्बत छोडेका थिए ।

नेपाल खिरेका शरणार्थीलाई यहाँका बासिन्दाका रूपमा कुनै समस्या नपरोस भनेर सन् १९९५ मा नेपाल सरकारले रेफ्युजी कार्डसमेत वितरण गरेको थियो । उति बेला उक्त कार्ड पाउनका लागि १८ वर्ष उमेर पुगेको हुनु पर्दथ्यो, । त्यसयता उनीहरूका सन्तान तथा नातिनातिना यही जन्मिएका छन् । कतिले त्यही परिचय पत्रका आधारमा आफ्ना सन्तान र नातिनालाई लामो प्रक्रिया पुर्‍याएर भए थोरै भए पनि सार्वजनिक सेवा, सुविधा दिलाएका छन् । तर, त्यो कार्ड प्राप्तिका कतिपय बितिसकेको वा अन्य कारणले आफ्ना पुर्खाको उक्त कार्डको रूपरेखे नदेखेका युवा पनि धेरै छन् । 'सानातिना सुविधाका लागि पनि हजुरबुबा, आमाका पालाको पत्र खोज्नुपर्ने भएकाले नयाँ पुस्तामा त धेरैको बैंक खातासमेत छैन,' छोरेपाटन स्थित टासीलिंग क्याम्पको एरिया इन्चार्ज यासी खोइडेनले भनिन् ।

नागरिकको रूपमा पाउनुपर्ने सेवा, सुविधा आफू ना सन्तानले नपाए पनि सन्तुष्ट देखिने शरणार्थी धेरै छन् यहाँ । बासिन्दाका रूपमा परिचयपत्र नभएकै कारण मानवअधिकार को सिद्धान्तले दिएका अधिकार उपभोग गर्न नसकिने छन् शरणार्थीहरू । तैपनि आफूसँग भएका सबै सीप, सज्जता, कला, कौशल बिना स्वार्थ पोखराकै माटोमा पोखिरेका छन् उनीहरू । तिब्बतको सीप र कलाले उनीहरूले पोखरा चिनाएका छन् । पृथ्वीचोक क्याम्पका बासिन्दा ४८ वर्षीय थुप्टेन खिउँड भन्छन्, 'बस्न पायौं भइहाल्यो, अरु सुविधा मान्ने त अधिकार पनि हुनु पर्‍यो नि । तर उति बेला दुखका बेला नेपाली समाजले दिएको साथ र हात विर्सिने सक्दैनौं ।' पोखरामा क्याम्प खडा गरेर बसोबास गर्न थालेपछि सुरु भएको गलैचा उद्योगमा धेरै वर्ष काम गरेका थिए उनले । त्यही गलैचा बेचन पोखरा र आसपासका बस्ती चहारेका थुप्टेन अहिले भने बेरोजगार छन् ।

लोकान्तर डटकम

भौलिको पचाइ

श्रीसूर्य उरायण, शिशिरसुतः, राक्षस नाम संवत्सर, श्रीशाके १९४३, सम्वत् २०७८ साल माघ ६ गते विहीवार नेपालसम्वत् १९४२ पोहेलागा सन् २०२२ जनवरी २० तारिक कृष्णक्ष द्वितीया तिथि प्रातः ७ वजेर १५ मिनेटसम्म, अश्लेषा नक्षत्र प्रातः ८ वजेर ३ मिनेटसम्म, आशुभानयोग, गरकण, आनन्दादियोग अमृत, सूर्य मकर राशिमा, चन्द्रमा प्रातः ८ वजेर ३ मिनेटसम्म कर्कट उग्रान्त तुला राशिमा ।

राशिफल

वेदनिधि तिमिल्सिना
सम्पर्क : ९८५६०२६९७
Gmail: gurupatrakar@gmail.com

- मेष** ■ भौतिक सन्तुष्टिको वास,आफन्तबाट विरवास घात ।
- वृष** ■ प्रयत्नबाट नयाँ काम हात पार्न सकिनेछ ।
- मिथुन** ■ आफन्तले धोका दिन सक्छन्, स्वास्थ्यमा समस्या ।
- कर्कट** ■ सामान्य मेहनतबाट नै आज काम बन्नेछ ।
- सिंह** ■ जोशिलापूर्ण काममा हात नहाल्नु होला, सर्प बढ्नेछ ।
- कन्या** ■ समस्यामा जरेका कामबाट लामोविगत हुनुहुनेछ ।
- तुला** ■ जोकरी तथा राजनीतिमा सफलता मिल्नेछ ।
- वृश्चिक** ■ तनावमा कमी आउने, अरुका काममा समय सर्प ।
- धनु** ■ स्वास्थ्यमा थप जटिलता आउन सक्ने सम्भावना ।
- मकर** ■ यात्राको योग, व्यापारबाट आय आर्जन बढ्नेछ ।
- कुम्भ** ■ जरेका कामबाट राम्रो उपलब्धि हात लाग्नेछ ।
- मीन** ■ शेरै लाभ, पढाई लेखाईना सामान्य प्रजाति हुनेछ ।

नीतिकथा

सफलता यसरी

अखेमाका एक मात्र सन्तान थिए, एडेरा । अखेमा मूर्ति बनाउँथे । उनको मूर्ति बनाउने क्षमता अत्यन्तै कलात्मक थियो । यद्यपि उनी एक किसान थिए । उनले बनाएका मूर्तिबारे राज्यभरि नै चर्चा हुन्थ्यो । भनौं, उनको प्रतिद्वन्द्वी कोही पनि थिएन । उनले आफ्नो एक मात्र छोरा एडेरालाई पनि मूर्ति बनाउन सिकाएका थिए । उनले यसमा पनि सबै कलामा राम्रै काम गर्थे ।

एक बिहान अखेमा एडेरालाई लिएर खेतमा काम गर्न गए । मूर्तिको लागि माटो खोज्नु पनि थियो । बाटोमा एडेराले बुवा अखेमाका साथी देखे । एडेराले संकेत गर्दा बुवाहरूबीच देखादेखि भयो ।

उनले अखेमालाई उपनामले बोलाए, 'ओई, इगल' एकआपसमा अभिवादन गरेपछि केही कुरा गरेर उनी आफ्नो बाटो लागे । एडेरालाई अचम्म लाग्यो, 'बुवालाई किन चील भनियो ?' बुवालाई सोधे । अखेमाले भने, 'चील अरू चराभन्दा माथि उड्छ । चीलमा अरू चरामा नहुने गुण पनि हुन्छ ।'

'चील किन र कसरी सबै चराभन्दा माथि उड्छ ?', छोेराले सोध्यो । 'ल सुन, त्यसको कथा सुनाउँछु', अखेमाले भने, 'जब सृष्टिकर्ताले प्रत्येक जनावारलाई सृष्टि गर्नुभयो । उहाँले प्रत्येक पशुपक्षीलाई विशेष अनुरोध भए गर्नु भन्नुभयो । चील सिर्जना भएपछि उसले भन्यो, मलाई अन्य चराभन्दा माथि उड्ने क्षमता

दियुपर्छ ।' सृष्टिकर्ताले सर्त राख्दै भन्नुभयो, 'हुन्छ तर यो अभ्यासबाट मात्र सम्भव छ ।' चील राजी भयो ।

त्यसबेलादेखि उसले र त्यसपछि आफ्ना बचेरालाई अन्य चराभन्दा कसरी माथि उड्ने भनेर सिकाउन थाल्यो । चीलले सबैभन्दा अग्लो रुखको टुप्पोमा गुँड बनाएर सुरु गर्‍यो । जहाँ उसले आफ्ना अन्डाहरू राख्यो ।

अन्डाहरू केही दिनपछि बचेरामा परिवर्तन भए । जब बचेरा उड्न सक्ने समय आयो तब चीलले रुखको जरा हुने जमिनलाई तल्लो आधार बनाएर उड्न सिकाए । निर्यात यसरी उड्न सिकाउँदा चीलका बचेरा तलतिर होइन्, माथि धेरै माथितिर मात्र उड्ने अभ्यासमा लागे ।

वर्गीकृत विज्ञापन डिस्प्ले

<h4>किराना पसल बिक्रीमा</h4> <p>पोखराको अतिव्यस्त ठाउँमा रहेको डिपार्टमेन्टल र होलसेल गर्नलाई अति उपयुक्त किराना पसल विशेष कारणवश तु विक्रीमा ।</p> <p>सम्पर्क : ९८५६०९४५७ ९८०५९४८५५३</p>	<h4>तु-आवश्यकता</h4> <p>हेमी टुक ड्राइभर- १ हेलपर-१ लाइट ड्राइभर- १ जना (३ वर्षको अनुभवी) फर्निचर टेन्स मिस्ट्री- १ जना हेलपर-१ जना फर्निचर सुपर भाइजर-१ जना अनुभवी (नोटःजाइडकल लाइसेन्स भएको) तलब : आपसी समझदारीमा</p> <p>सम्पर्क : श्याम काठउ उद्योग पोखरा-१, गाँजापुच्छे बँकचौरी ९८४६०२९५६०, ९८५६०२९५६०</p>	<h4>तु चाहियो</h4> <p>New Branch office को लागि Test, SLC-५ जना +2 above-8 जना तलब : आकर्षण</p> <p>सम्पर्क : 9821325720 9846222719</p>	<h4>कुक आवश्यकता</h4> <p>कुक-१ जना अनुभवी तथा नयाँलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ तलब : आपसी समझदारीमा स्थान : पोखरा-१४, चाउथे</p> <p>सम्पर्क : 061-590375, 9825117057</p>	<h4>कर्मचारी आवश्यकता</h4> <p>१) एकाउन्टेन्ट- १ जना (अनुभवी, कम्प्यूटर जानेको) २) मार्केटिङ ऑफिसर-१ (अनुभवी) ३) ग्यालन ड्राईभर- १ जना तलब: आपसी समझदारीमा</p> <p>सम्पर्क : लक्ष्मी सिरका प्रा.लि. पोखरा सम्पर्क नं.: ९८०५९४८५०९</p>
---	--	--	--	---

सेप्टी टंकी सफाई गर्नुपरेमा सम्पर्क

9802815296
9802815293

